

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 13 marca 2020 r.

**w sprawie ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków
z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2020 r. ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne, odrzuca tę ustawę.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

UZASADNIENIE

Senat rozpatrzył ustawę z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne i podjął uchwałę o jej odrzuceniu.

Senat uznał przyjęte uregulowania ustawy za wadliwe w całości. Izba podejmując decyzję, pozostaje w przekonaniu, że nie zdoła ona wzmocnić ani systemu emerytalnego, ani polskiego rynku kapitałowego, tym bardziej, że dzisiejsza sytuacja na rynkach kapitałowych i na giełdzie wygląda zupełnie inaczej niż na początku prac legislacyjnych nad ustawą.

Podejmując powyższą decyzję Senat uznaje za nieprawidłowe rozwiązanie, zgodnie z którym termin na złożenie przez ubezpieczonego deklaracji w sprawie przeniesienia środków gromadzonych w OFE do ZUS-u (art. 39 ust. 1) obejmuje jedynie dwa miesiące od 1 czerwca do 1 sierpnia 2020 r. Jeżeli ubezpieczony nie jest w stanie sam ustalić właściwego dla siebie OFE, może zwrócić się w tej sprawie do ZUS-u, który niezwłocznie ma go poinformować o nazwie i siedzibie funduszu (art. 39 w ust. 2). Dla ubezpieczonego w praktyce może to oznaczać skrócenie czasu na podjęcie decyzji, a wola *pozostania* w ZUS-ie musi zostać wyrażona w 2-miesięcznym terminie. W przeciwnym razie dochodzi do zmiany stanu prawnego związanej ze środkami osoby ubezpieczonej i dotychczas gromadzącej środki w OFE, zgodnie z *opcją domyślną* ustawodawcy – członek OFE staje się oszczędzającym na *nowym* IKE powstałym w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych (art. 57).

W ocenie Senatu nie można pominąć analogii związanej z nieprawidłowym *vacatio legis* ustawy, na skutek czego powstaje sytuacja zaskoczenia dla adresata normy (orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, jak np. K 18/99, K 2/94 czy też sygn. akt P 1/95). Wejście w życie ustawy co do zasady następuje z dniem 1 czerwca 2020 r., a przepisów związanych z działaniem OFE i systemu ubezpieczeń społecznych zgodnie z zakładanymi w ustawie zmianami – z dniem 27 listopada 2020 r., czyli prawie po pół roku. Jednak termin na podjęcie decyzji ubezpieczonego wynosi dwa miesiące. Termin ten pełni w ustawie funkcję *vacatio legis*, czasu niezbędnego dla zapewnienia możliwości przystosowania się adresatom norm do zmienionej sytuacji i bezpiecznego podjęcia decyzji. Odpowiedni okres *vacatio legis* oraz nadanie przepisom odpowiedniego wymiaru czasowego stanowi jeden z warunków dopuszczalności ingerencji w prawa adresatów norm (art. 2 Konstytucji – zasada demokratycznego państwa prawnego). Przy ocenie, czy przepisy realizują standard

wyznaczony przez Konstytucję należy wziąć pod uwagę aspekt przedmiotowy (czego dotyczą regulacje), jak i podmiotowy zmian (kogo dotyczą regulacje). Standard ten, zdaniem Senatu nie jest w sposób odpowiedni realizowany.

Obawy Senatu budzi również to, że ustawa spowoduje wzrost kosztów: administrowania przekształconymi funduszami, zarządzania *nowymi* IKE, powstałymi z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych, a także zarządzania środkami Funduszu Rezerwy Demograficznej, z jednoczesnym poszkodowaniem interesu i możliwych korzyści finansowych dla ubezpieczonych, a uprzywilejowaniem pozycji instytucji finansowych.

Senat uznał, że przyjęta przez Sejm ustawa przerzuca na emerytów ciężar finansowy i ryzyko związane ze zmianami koniunktury gospodarczej w przyszłości oraz z nierównością pomiędzy długością życia kobiet i mężczyzn, a także wzrastającą współcześnie długością życia w ogóle.

Osobną kwestią dla Senatu przy pracach nad ustawą stała się *opłata przekształceniowa* (art. 59). Zdaniem Izby, została niezasadnie zawyżona i jest niesprawiedliwa oraz że w rzeczywistości wpływa w sposób istotny na utratę dotychczasowych oszczędności emerytalnych oraz uzyskanie w przyszłości znacząco niższej emerytury.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także to, że proponowanie ewentualnych poprawek, ograniczone wymogami procesu legislacyjnego, byłoby niewystarczające, Senat podjął uchwałę o odrzuceniu ustawy z dnia 13 stycznia 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne.